

Informacja o ustawie z dnia 29 maja 2026 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z uregulowaniem funkcjonowania lotnictwa służb porządku publicznego

Ustawa reguluje zasady sprawowania nadzoru nad lotnictwem służb porządku publicznego przez wskazanie w określonych sprawach organów właściwych czyli Komendanta Głównego Policji oraz Komendanta Głównego Straży Granicznej w miejsce ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Ustawa dokonuje rozdzielenia ogólnego nadzoru w wymiarze organizacyjnym i funkcjonalnym nad lotnictwem służb porządku publicznego, który pozostanie w kompetencji ministra właściwego do spraw wewnętrznych, od nadzoru w wymiarze technicznym, eksploatacyjnym i kadrowym, który zostanie przekazany odpowiednio Komendantom Głównym obu służb.

Dotychczasowe uregulowania w tym zakresie były rozproszone i miały charakter wycinkowy. Zapewnienie spójności systemowej i formalnych podstaw do funkcjonowania lotnictwa w Policji i Straży Granicznej oraz precyzyjne określenie zasad nadzoru nad lotnictwem służb porządku publicznego pozwoli w przyszłości na rozwój oraz odpowiednie inwestycje w zakresie lotnictwa, co może stanowić odpowiedź na wyzwania cywilizacyjne.

W aktualnym stanie prawnym działalność lotnictwa państwowego regulują częściowo przepisy ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze oraz rozporządzenia dotyczące rejestrów statków powietrznych lotnictwa wojskowego i lotnictwa służb porządku publicznego, zarządzenia w sprawie prowadzenia rejestru lotnisk i lądowisk wojskowych i lotnictwa służb porządku publicznego oraz przepisy dotyczące Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego. Obecnie brak jest przepisów regulujących całość działalności lotnictwa państwowego (operacje lotnicze, ciągła zdatność statków powietrznych do lotu, obsługi technicznej, szkolenia i licencjonowania personelu lotnictwa państwowego).

Zgodnie z ustawą – Prawo lotnicze obecnie minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór nad lotnictwem służb porządku publicznego. W obecnym stanie prawnym Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji prowadzi rejestr statków powietrznych oraz rejestr lotnisk i lądowisk lotnictwa służb porządku publicznego. Ponadto przepisy ustawy nakładają na Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji obowiązki związane z zapewnieniem bezpiecznej eksploatacji lotnisk w zakresie uzgadniania i opiniowania dokumentów planowania i zagospodarowania przestrzennego. Wskazane powyżej obszary nie wyczerpują katalogu prowadzonej działalności lotniczej lotnictwa służb porządku publicznego. W związku z powyższym na mocy porozumienia z dnia 20 grudnia 2013 r. zawartego pomiędzy Ministrem Spraw Wewnętrznych a Prezesem Urzędu Lotnictwa

Cywilnego w sprawie współpracy przy realizacji nadzoru nad lotnictwem służb porządku publicznego, Urząd Lotnictwa Cywilnego realizuje czynności nadzoru w następujących obszarach:

- eksploatacji statków powietrznych,
- zarządzania ciągłą zdadnością i obsługi technicznej statków powietrznych,
- funkcjonowania ośrodków szkolenia lotniczego – Ośrodek Szkolenia Lotniczego Straży Granicznej,
- szkolenia do licencji dla personelu (pilotów i mechaników).

Uchwalona ustawa kompleksowo reguluje sprawowanie nadzoru nad lotnictwem służb porządku publicznego m.in. przez precyzyjne określenie zasad sprawowania tego nadzoru przez Komendantów Głównych poszczególnych służb, w tym również zasad uzgadniania i opiniowania dokumentów dotyczących zagospodarowania przestrzennego oraz stworzenia podstawy prawnej do powierzenia, w drodze porozumienia, określonych zadań wynikających z nadzoru nad lotnictwem służb porządku publicznego innemu podmiotowi wykonującemu zadania w zakresie nadzoru lotniczego.

Wprowadzone w ustawie regulacje uwzględniają specyfikę i już funkcjonujące rozwiązania prawne i organizacyjne przyjęte przez Policję i Straż Graniczną.

Ustawa dokonuje zmian pięciu ustaw: ustawy o Policji, ustawy o Straży Granicznej, ustawy – Prawo lotnicze, ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie potrzeb obronności państwa lub kluczowych inwestycji w zakresie potrzeb obronności państwa lub bezpieczeństwa publicznego oraz ustanawiania stref ochronnych terenów zamkniętych.

Uchwalona ustawa zawiera kilkanaście delegacji ustawowych dla Komendantów Głównych poszczególnych służb do wydania aktów prawa wewnętrznego (zarządzeń), odnoszących się do zagadnień dotyczących funkcjonowania lotnictwa służb porządku publicznego związanych z prowadzeniem rejestru statków powietrznych, prowadzeniem rejestru lotnisk i lądowisk, oceną zdadności do lotu statków powietrznych, licencjonowaniem personelu lotniczego, zapewnieniem bezpiecznej eksploatacji lotnisk, uzgadnianiem i opiniowaniem aktów planowania przestrzennego.

W zakresie ustawy o Policji następuje wyodrębnienie Lotnictwa Policji (dodawany nowy rozdział 10ca w ustawie o Policji), określenie zadań lotnictwa policyjnego, uregulowanie statusu członka personelu lotniczego, w tym kwestii uzyskiwania licencji, przeprowadzania egzaminu sprawdzającego kwalifikacje lotnicze, Lotniczej Komisji

Egzaminacyjnej Lotnictwa Policji, prowadzenia rejestru personelu lotniczego Lotnictwa Policji, sprawdzania sprawności psychicznej i fizycznej członka oraz kandydata na członka personelu Lotnictwa Policji.

W zakresie ustawy o Straży Granicznej ustawa określa zadania lotnictwa Straży Granicznej oraz analogicznie jak w ustawie o Policji następuje wyodrębnienie w ramach Straży granicznej Lotnictwa Straży Granicznej (SG), określenie zadań lotnictwa SG, uregulowanie statusu członka personelu lotniczego oraz członka personelu pokładowego, kwestii uzyskiwania licencji, przeprowadzania egzaminu lotniczego sprawdzającego kwalifikacje lotnicze, Komisji Egzaminacyjnej Lotnictwa SG, prowadzenia wykazu personelu lotniczego oraz wykazu personelu pokładowego Lotnictwa SG, sprawdzania sprawności psychicznej i fizycznej kandydatów na członków i członków personelu Lotnictwa SG. Ustawa wskazuje również przepisy międzynarodowe, które stosuje się do Lotnictwa Straży Granicznej.

Uchwalona ustawa określa także zasady uzgadniania i opiniowania dokumentów dotyczących zagospodarowania przestrzennego przez Komendanta Głównego Policji oraz Komendanta Głównego Straży Granicznej (dotychczas organem właściwym w tym zakresie był minister właściwy do spraw wewnętrznych) oraz tworzy podstawę prawną do powierzania, w drodze porozumienia, określonych zadań wynikających z nadzoru nad lotnictwem obu służb innym podmiotom wykonującym zadania w zakresie nadzoru lotniczego w szczególności Urzędowi Lotnictwa Cywilnego.

Ustawa utrzymuje stosowanie niektórych rozwiązań ustawy – Prawo lotnicze do lotnictwa Straży Granicznej, które miały zastosowanie dotychczas na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Ministrem Spraw Wewnętrznych a Prezesem Urzędu Lotnictwa Cywilnego. Dotyczy to w szczególności eksploatacji statków powietrznych, zdatości statków powietrznych do lotu oraz szkolenia personelu lotniczego.

W przepisach przejściowych, w celu zachowania ciągłości funkcjonowania lotnictwa służb porządku publicznego ustawa stanowi, że świadectwa zdatości do lotu statku powietrznego oraz świadectwa oględzin statku powietrznego wydane przed dniem wejścia w życie ustawy zachowają ważność do dnia upływu okresu, na jaki zostały wydane. Analogiczne rozwiązania zastosowano w odniesieniu do licencji Lotnictwa Policji oraz uprawnień do nich wpisanych, a także orzeczeń lotniczo-lekarskich członków personelu lotniczego Lotnictwa Policji i Lotnictwa Straży Granicznej.

Ustawa przewiduje wejście w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.